

PEDAGOGIK MAHORATNING O'QITUVCHI FAOLIYATIDA TUTGAN O'RNI

Nigoraxon Abdullayeva Rustamovna

Quva tuman kasb-hunar maktabi

Biznes asoslari fani o'qituvchisi

Shohsanam Qodirova Shuhratovna

Quva tuman kasb-hunar maktabi

Ingliz tili fani o'qituvchisi

Shoxidaxon Mallaboyeva To'xtanazarovna

Quva tuman kasb- hunar maktabi

Fizika va Astronomiya fani o'qituvchisi

Dilafruz Farmonova Alijonovna

Quva tuman kasb-hunar maktabi

Fizika fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

O'qituvchilik kasbi barcha kasblar orasida noyob va muhim ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan kasb sifatida ajralib turadi. Birinchidan, o'qituvchi yosh avlod kamoloti, yoshlarga ta'lim va tarbiya berish posboni bo'lib xizmat qiladi. Hozirgi zamonda ular nafaqat o'quv fanlari bo'yicha yoshlarga ta'lim berish bilan birga, ularda odob-axloq, tabiat, jamiyat, ijtimoiy hayot, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish tamoyillarini singdirmoqda. Ular yoshlarni sidqidildan mehnatga tayyorlab, kasb-hunar sirlarini egallash, malaka oshirishga ko'maklashmoqda.

Ushbu maqolada pedagogik faoliyatning uzluksiz rivojlanishini ta'kidlab, o'qituvchilik kasbi doirasidagi pedagogik mahoratni doimiy ravishda oshirish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: pedagogik mahorat, ijodiy yondashuv, metodik bilim, pedagogik g'oya.

KIRISH

Hozirgi zamonda o'qituvchi oldiga yoshlarni har tomonlama ma'naviy-axloqiy, siyosiy jihatdan tarbiyalash, ular ongiga tabiat, jamiyat, ijtimoiy hayot tamoyillarini singdirish, tanqidiy tafakkurni rivojlantirishga ko'maklashish vazifasi qo'yilgan. Ular yoshlarni mehnat faoliyatiga tayyorlaydi, kasb sir va ko'nikmalarini egallashga ko'maklashadi, jamiyat uchun muhim ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatlarni hal qiladi. Bu mas'uliyat o'qituvchidan o'z kasbining mohir ustasi bo'lishini, o'quvchilarga shakllantiruvchi ta'sir ko'rsatishini, ularning qiziqishi, qobiliyati, qiziqishi, dunyoqarashi, amaliy ko'nikmalarini har tomonlama rivojlantirish yo'llarini doimo

izlab borishni taqozo etadi. Bunga erishish uchun o'qituvchilarning kasbiy mahoratini muntazam oshirib borish, har tomonlama qo'llab-quvvatlash, zarur shart-sharoitlarni yaratish, moddiy, ilmiy-uslubiy va texnik yordam ko'rsatish, ijodiy tashabbus va innovatsiyalarini rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega.[1]

МУХОКАМА VA NATIJALAR

Hozirgi zamon pedagogikasi va psixologiyasi "pedagogik mahorat"ni turlicha ifodalaydi. Misol uchun, "Pedagogik ensiklopediya"da quyidagi ta'rif keltirilgan: "O'z sohasida mohir ustasi bo'lgan, yuqori madaniyatga ega, o'z fanini chuqur tushunadigan, yondashuv fanlar sohasini yaxshi tahlil etish va tarbiyalashni, o'qitish uslubiyatini mukammal egallashga erishgan mutaxassis".

Ushbu ta'rifning mohiyatidan kelib chiqib o'qituvchining "pedagogik mahorati" tushunchasi mazmunini shunday izohlash mumkin:

1. Madaniyatning yuqori darajasi, bilimdonlik va aql-zakovatning yuksak ko'rsatkichi.

2. O'z faniga doir bilimlarning mukammal sohibi.

3. Pedagogika va psixologiya kabi fanlar sohasidagi bilimlarni puxta egallaganligi, ulardan kasbiy faoliyatida foydalana olishi.

4. O'quv -tarbiyaviy ishlar metodikasini mukammal bilishi.

Pedagogik mahorat tizimi quyidagi o'zaro bir-biri bilan bog'liq bo'lgan asosiy komponentlardan iborat:

1. Pedagogik insonparvarlik talablariga bo'ysunishi.

2. Kasbga oid bilimlarni boshqa fanlar bilan aloqadorlikda mukammal bilish.

3. Pedagogik qobiliyatga ega bo'lish.

4. Pedagogik texnika sirlarini puxta egallash.[2]

Pedagogik mahorat, yuqori darajada pedagogik g'oyalar, ta'lim-tarbiya jarayoniga intiluvchi, ijodiy yondashuv, metodik bilimlarni samarali ravishda qo'llab-quvvatlash qobiliyati hisoblanadi. U doimiy ravishda pedagogik bilimlarni oshirish, o'tmish qadriyatlarini, O'rta Osiyo mutafakkirlari ijodiy merosida yoritilgan murabbiylarni tayyorlash haqida ma'lumotlarni o'rganish, zamonaviy axborot texnologiyalari, portal yangiliklaridan xabardor bo'lish, xalqaro davlatlarning o'qituvchilar tayyorlash texnologiyalarini nazariy jihatdan o'rganish jarayonida qamrab oladi. Yosh o'qituvchilar, shuningdek, bir necha yil davomida ta'lim muassasasida ishlash tajribasiga ega bo'lgan o'qituvchilar, o'zlarini kasbiy jihatdan rivojlantirish uchun bir qator shartlarga rioya qilishadi.[3]

Ularni quyidagi vositalar orqali yanada rivojlantirish mumkin:

Mustaqil o'qib-o'rganish: Pedagogika sohasidagi eng so'nggi yangiliklardan ma'lumot olish uchun yangi adabiyotlar, internet materiallari, portal tizimlari, vaqti matbuot sahifalari va ilg'or texnologiyalar bilan tanishish, ilgari surilgan g'oyalar haqida umumlashish, xulosalash asosida mustaqil loyihalar tuzish.

Tajribali ustoz o'qituvchilar faoliyatini o'rganish: Talim muassasasidan chetga chiqmagan holda tashkil etilgan vaqt va iqtisodiy jarayonlar yuzasidan samarali taniladi. Tajribali o'qituvchilar faoliyatini kuzatish, ular tomonidan tashkil etilgan mashg'ulotlarni muhokama qilish, tahlil qilish, shu jumladan olingan ta'surotlarni umumlashtirish.

O'qituvchi xodimlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish kurslari va institutlarida kasbiy malaka va ko'nikmalarini rivojlantirish.

Doimiy ravishda ilmiy anjumanlarda (nazariy va amaliy konferensiyalar, seminarlar, pedagogik o'qish va treninglar) faol ishtirok etish.

Respublika hamda rivojlangan xorijiy mamlakatlarning yetakchi ta'lim muassasalarida o'z tajribalarini oshirish, kasbiy bo'yicha eng so'nggi ma'lumotlarni o'rganish.

Pedagogik mahoratga ega bo'lish, ta'lim-tarbiya samaradorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu, o'qituvchilar uchun zarur bo'lgan amaliy harakatlar tashkil etish orqali hamda qo'shimcha tarbiyaviy vazifalarni bajarish orqali amal qilinadi. Bu, pedagogik faoliyatda o'tkazilgan yoki o'tkazilayotgan xato va kamchiliklardan holi bo'lish, o'quvchilar, hamkasblar va ota-onalar bilan o'rtachalik munosabatda muvaffaqiyatlarga yetishish yo'llarini o'rgatadi. Shunday qilib, kasbiy mahoratni rivojlantirish uchun o'qituvchilarning jamoada, ijtimoiy muhitda obro'-e'tiborini oshirishi, o'quvchilar bilan salmog'ar munosabatlarni o'rgatishi, va qanday qilib o'quvchilarning hurmatini qozonishi muhimdir.[4]

XULOSA

Pedagogik bilimni olib borishning ahamiyati oliy ta'lim muassasalarida kuchayib boradi. U yuqori saviyali pedagog kadrlarni tayyorlashga oid talablarni muhokama qiladi, ularning malakasini rivojlantirish va qayta tayyorlash tizimini takomillashtiradi. O'z kasbi bilan uzluksiz taraqqiyotga moslasha oladigan o'qituvchining shakllanishi, kelajakdagi o'qituvchi darajasini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Pedagogik mahorat. Darslik: A.A.Xoliqov; O'zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.T., "Iqtisod -moliya, 2011,420 bet.
- 2.<https://muhamad.org/>
- 3.Pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. R.Mavlonova, D.Abdurahimova...-T., "Fan va texnologiya " ,2009,176 bet.
- 4.Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. Toshkent,2003.